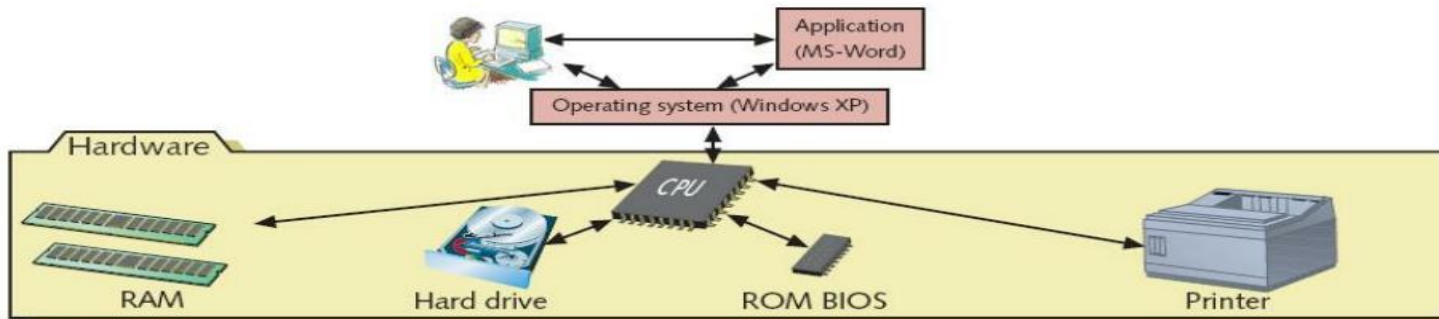

Bilgisayar ve Temel Kavramlar Ders Notu

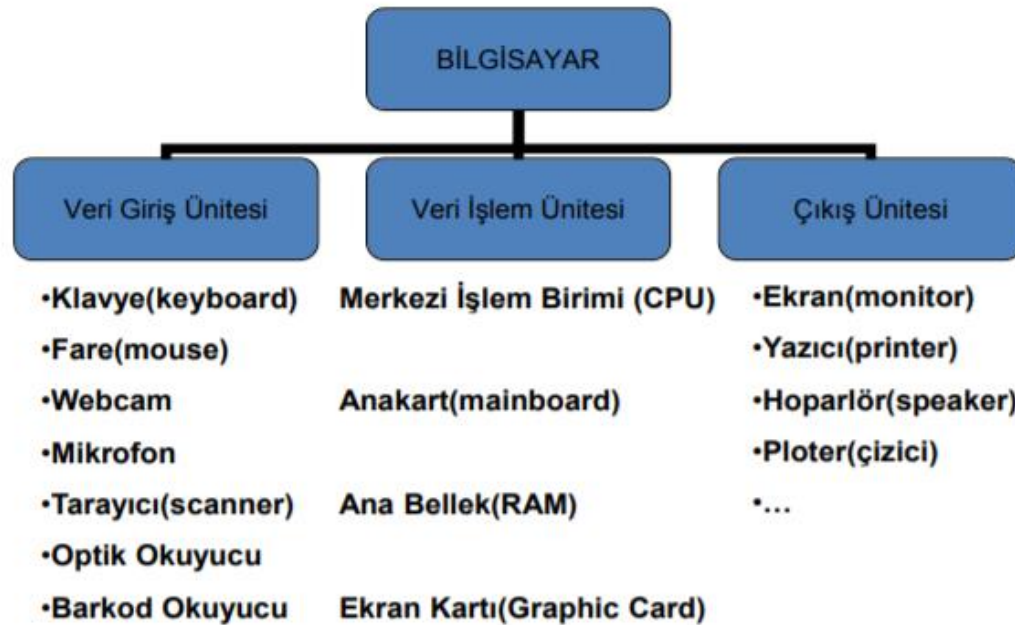
(Derlemedir)

- Donanım ve türleri
 - İç donanım
 - Dış donanım
- Yazılım ve Türleri
 - Sistem yazılımları
 - Uygulama yazılımları
 - Geliştirme yazılımları
 - Art niyetli yazılımlar
- İşletim Sistemleri
- Dosya kavramı
- Dosya ve Dizin Yapısı

BİLGİSAYAR NEDİR?

Bilgisayar, kullanıcıların girdiği bilgileri **veri giriş ünitesine** alan, **işlem ünitesi** ile girilen bilgileri işleyen, elde ettiği sonuçları kendi içinde saklayabilen ve işlenen verilerin sonuçlarını istenildiğinde **çıkış ünitesi** ile kullanıcıya çıktı olarak verebilen **elektronik bir cihazdır**.

BİLGİSAYARIN TARİHÇESİ

- **Abacus(Abaküs):** M.Ö. 1000 yıllarında Çinliler tarafından kullanılmaya başlanmıştır.
- **Pascaline(Paskal makinası):** 1642 yılında Blaise Pascal tarafından toplama-çıkarma işlemini yapan ilk mekanik bilgisayar.
- **Leibniz Çarkı:** 1670 yılında Wilhelm Leibniz Pascal dört işlem ve karekök hesaplayan makinaryı icat etti.
- **Fark Makinası:** 1842 yılında Charles Babbage kamaşık problemleri çözebilen Fark makinasını icat etti.
- **İkili Sayı Sistemi:** 1854 te George Boole bilgisayarda veri işleyişinin temel mantığı olan ikili sayı sistemini oluşturdu. Yani 0 ve 1 i.
- **MARK 1 :** 1937 yılında ilk elektro-mekanik bilgisayar Howard Aiken ve Browne tarafından geliştirildi.
- **ENIAC:** 1946 yılında Pensilvanya Üniversitesinde icat edilen ilk sayısal elektronik bilgisayardır. Tarihteki ilk bilgisayar olarak kabul edilir. ENIAC; 150KW gücünde ve 50 ton ağırlığında 167 m² yer kaplıyordu.
- **UNIVAC:** 1951 yılında ilk ticari amaçlı olarak geliştirilen bilgisayar.
- **IBM 7090:** 1958 yılında üretilen ilk transistörlü bilgisayar modeli.
- 1964 yılında ilk birleşik devreli bilgisayarlar oluşturuldu.
- 1977 yılında Steve Jobs ve Steve Wozniac Apple II yi geliştirdiler.
- 1981 yılında ilk kişisel bilgisayarlar(Personal Computer- PC) oluşturuldu. (IBM PC)
- ...

BİLGİSAYAR ÇEŞİTLERİ

1. MASAÜSTÜ BİLGİSAYARLAR(DESKTOP)

Monitor, kasa, klavye, mouse ve çevre birimlerden oluşan sistemdir. Günümüzde en çok tercih edilen bilgisayar çeşididir. Çok tercih edilmesinin nedeni güncellenebilirliğinin kolay olması ve fiyatının diğer bilgisayar çeşitlerine göre daha uygun olmasıdır.

Örneğin; 64 MB lık bir ekran kartına sahip olan kullanıcı, ihtiyacına göre kullandığı ekran kartını, 256 MB'lık bir ekran kartıyla değiştirebilir. Böylece günümüzdeki bazı programları ve oyunları daha verimli olarak çalıştırabilir.

BİLGİSAYAR ÇEŞİTLERİ

2. DİZÜSTÜ BİLGİSAYARLAR(LAPTOP)

Diz üstünde taşınabilen, masaüstü bilgisayarlara oranla daha küçük olan bilgisayar çeşitleridir. Notebook lardan daha büyüktür, fakat ülkemizde Notebook ve Laptop aynı tür bilgisayarlar için kullanılmaktadır.

Teknolojinin gelişmesiyle boyutları küçülmeye başlayan bu bilgisayarlar, performans ve işlevsellik bakımından da gün geçtikçe gelişim göstermektedir. (Netbook bilgisayarlar)

Laptop alırken ihtiyaçlarınızı karşılayıp karşılamadığına dikkat etmek gerekir. Böylece ileride donanımda hissedebileceğiniz eksikliklerin önüne geçmiş olursunuz. Örneğin bir laptopta olmazsa olmaz özellik, DVD ROM aygıtının bulunmasıdır.

Centrino işlemcili olması da artı bir avantajdır.

BİLGİSAYAR ÇEŞİTLERİ

3. CEP BİLGİSAYARLARI(PALM ve POCKETPC)

Evde veya ofiste hazırladığımız dosyaları günlük hayatta her yerde, bir cep telefonu gibi kolayca işlem yapmak için kullanmak istiyorsak o zaman bir el bilgisayarına ihtiyacımız olacaktır. Adında anlaşıldığı üzere bunlar el ve cep bilgisayarlarıdır ve rahatlıkla taşınabilir. PocketPc lerin çok yüksek sistem ihtiyaçları, donanım çeşitliliği ve yüksek fiyatları onlar için bir dezavantajdır. Palm lerde ise düşük işlemci hızları, düşük sistem ihtiyaçları ve sonuç olarak çok uzun batarya ömrü ve uzun süredir geliştirilen bir platform olmanın getirdiği geniş yazılım imkanları bulunmaktadır.

PocketPc türüdür. Palm ler cep telefonunun gelişmiş bir türü olarak algılayabiliriz.

BİLGİSAYARIN KULLANILDIĞI ALANLAR

- Hesaplama ve analiz gerektiren tüm işlerde (mühendislik ve mimaride)
- Bilimsel araştırmalarda
- Eğitimde(Üniversiteler, lise ve ilköğretimde)
- Rezarvasyon ve barkot sistemlerinde, marketlerde, alışveriş merkezlerinde
- Fotoğrafçılıkta
- Tarımda
- Orduda, poliste ve güvenlik sistemlerinde
- Haberleşmede
- Veri yığınlığı bulunan işlerde(nüfus idaresi, bankacılık, muhasebe)
- Tasarımda, tekstilde
- Basım yayında(kitap, broşür, gazete, dergi ve matbaa işleri)
- Güzel sanatlarda
- Tıp ve biyoloji alanlarında(hasta takibi, hastalığın teşhis ve tedavisinde)
- Ticari alanda(müşteri hesap takipleri, depo ve stok kontrollerinde)
- Maliyede
- Sanayide
- ...

BİLGİSAYARLARIN VERİ İŞLEME ŞEKLİ, ÇALIŞMA MANTIĞI

Bilgisayarda veriler ikili sayı sistemine göre işlenir. İkili sayı sistemi “0” ve “1” rakamlarından oluşur. Bu sistem bilgisayarda farklı voltaj seviyeleri ile ifade edilir. Bilgisayarın 8 Voltluk bir gerilim kullandığını kabul edersek, devrede 8 Volt varsa, mantıksal “1”, 0 volt varsa mantıksal “0” bilgisini ifade ettiğini söyleyebiliriz.

Mantıksal “1” durumunu ışığın açık durumuna, “0” durumunu ise ışığın kapalı olması durumuna benzetebiliriz.

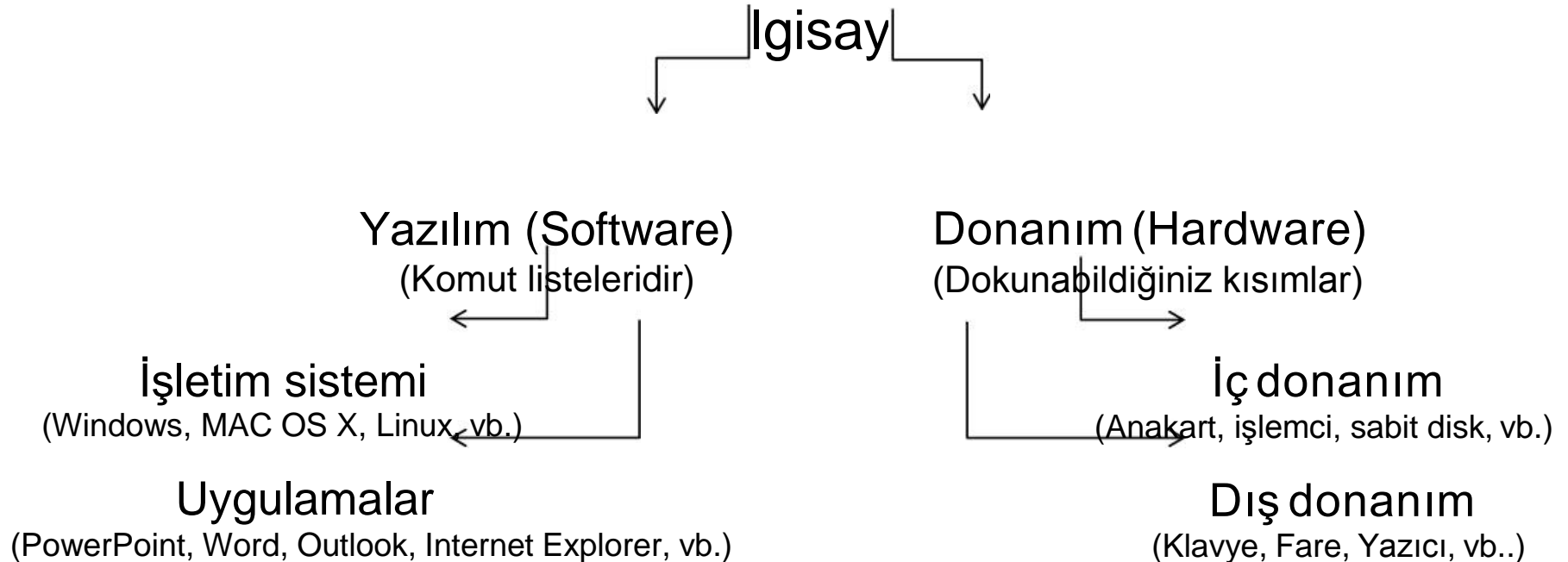
Bilgisayar bilgileri 0 ve 1 olarak kaydeder. 0 ve 1 lerin herbirine **bit** denir. Bilgisayar bitlerden müteşekkil bir yapıda çalışır.

8 bitin bir araya gelmesi ile oluşan anlamlı bilgiye **byte(bayt)** denir. Her bir **byte** ise gerçekte bir karakteri, anlamlı bir bilgiyi oluşturur.

A harfinin bilgisayardaki byte olarak karşılığı : **01000001**

Bilgisayar ve Temel Kavramlar

PC (Kişisel Bilgisayar) Nasıl Çalışır?

Donanım

Bilgisayar donanımı 2'ye ayrılır:

1- İç Donanım

Kasa ve kasanın içindeki donanım parçalarıdır.

Donanım

Bilgisayar donanımı 2'ye ayrılır:

2- Dış Donanım

Kasanın dışındaki
donanım parçalarıdır.

İç Donanım Parçaları

Kasa Kutusu

Kasa kutusu kasa içindeki donanım parçalarını sabitlememizi ve bir arada tutmamızı sağlar.

İç Donanım Parçaları

Güç Kaynağı

Kasa içerisindeki donanım parçalarının ihtiyaç duyduğu elektriği sağlar.

İç Donanım Parçaları

Anakart

Birçok iç donanım parçasını üzerine takılmasını ve bu parçaların düzenli çalışmasını sağlar.

İç Donanım Parçaları

İşlemci

- Tüm mantıksal ve matematiksel işlemleri yapar.
- Bilgisayarın hızı işlemciye bağlıdır.

İç Donanım Parçaları

Rastgele Erişimli (RAM) Bellekler

- Bilgisayarda yapılan işlemlerle ilgili verileri geçici olarak RAM de tutulur.
- Bilgisayar kapatıldığında bu bilgiler silinir.

İç Donanım Parçaları

Sabit Disk (Hard Disc)

Bilgisayarda oluşturulan her türlü dosya (veri dosyaları, klasörler vs.) kalıcı olarak bu donanım parçasının içine kaydedilir.

Bilgi kablosu

Elektrik kablosu

İç Donanım Parçaları

Ekran Kartı

- Bilgisayardaki bilgileri kullanıcının görebilmesi için monitöre gönderir.
- Monitörün bilgi kablosu ekran kartına bağlanır.

İç Donanım Parçaları

Ses Kartı

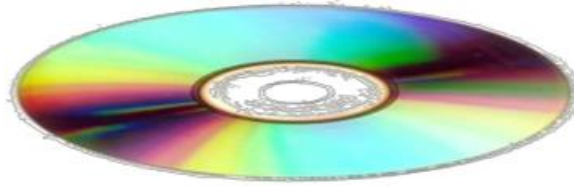
- Bilgisayardaki seslerin çıkmasını sağlar.
- Hoparlör ya da kulaklık ses kartına bağlanır.

İç Donanım Parçaları

CD-DVD Okuyucu ve Yazıcı

CD-DVD adı verilen taşınabilir hafıza birimlerine bilgi kaydetmek ya da içindeki bilgileri okumak için kullanılır.

Dış Donanım Parçaları

Monitör

Bilgisayarda yapılan işlerin görüntülenmesini sağlar.

Dış Donanım Parçaları

Klavye

Bilgisayara harf, rakam, işaret yazmamızı ya da onay ve iptal komutları vermemizi sağlar.

Dış Donanım Parçaları

Fare (Mouse)

Bilgisayara el hareketleri ve tıklama ile komut verebilmemizi sağlar.

Dış Donanım Parçaları

Yazıcı

Bilgisayardaki bilgilerimizi kağıt üzerine dökebilmemizi sağlar.

Dış Donanım Parçaları

Hoparlör

Bilgisayardaki sesleri dışarı
aktarır.

Dış Donanım Parçaları

Kamera (WebCam)

Kamera bilgisayara hareketli resim (video) kaydetmek ya da internetten göndermek amacı ile kullanılır.

Dış Donanım Parçaları

Mikrofon

Bilgisayara ses kaydı yapmamızı
ya da internetten sesimizi
göndermemizi sağlar.

Yazılım

Bilgisayarda kullandığımız bütün programlara «Bilgisayar Yazılımları»
_____ denir.

Yazılım Çeşitleri

1. Sistem Yazılımları: Bilgisayarı yöneten, denetleyen, kontrol eden yazılımlardır.

Örnek: İşletim Sistemleri (Windows, PARDUS, MAC OS, vb.)

2. Uygulama Yazılımları: Kullanıcının özel gereksinimlerini karşıladığı yazılımlardır.

Örnek: Office (Word, PowerPoint vb.), MSN Messenger, vb.

3. Art Niyetli Yazılımlar: kullanılan programları ya devre dışı bırakmak ya da kullanıcının bilgilerini el geçirmek üzere genelde yasa dışı yollarla yapılan yazılımlardır.

Örnek: Virüs, Trojan, vb.

4. Geliştirme Yazılımları: Kullanıcının isteğine göre yeni programlar geliştirilmesine olanak sağlayan programlardır.

Örnek: C++, Visual Basic, Asp, Php, vb.

Bilgisayar Virüsleri ve Kötü Amaçlı Yazılımlarla İlgili Bilgiler ve SSS

PC, Mac, akıllı telefon ve tablet kullanıcıları, bilgisayar virüsleri ve kötü amaçlı yazılımlar nedeniyle giderek büyüyen bir tehditle karşı karşıyadır. Harekete geçmek, neyle karşılaştığınızı bilmek anlamına gelir. Başlıca kötü amaçlı yazılım türlerine ve bunların potansiyel etkisine göz atalım.

Kısa Genel Bakış

"Kötü amaçlı yazılım" terimi artık bir bilgisayar veya mobil cihazdaki tüm kötü amaçlı programları nitelemek için kullanılıyor. **Kullanıcıların onayı olmadan** yüklenen bu programlar, bilgisayar performansını düşürmek, **sisteminizdeki kişisel verileri taramak, verileri silmek ve hatta bilgisayar tarafından kontrol edilen donanımların çalışmasını olumsuz etkilemek gibi bir dizi hoş olmayan etkiye yol açabilir.** Korsanlar kullanıcı sistemlerine sızmak için daha sofistike yollar geliştirdiklerinden kötü amaçlı yazılım pazarında patlama oldu. **En yaygın** olarak görülen kötü amaçlı **yazılım türlerinden bazılarına göz atalım.**

1. Bilgisayar Virüsleri

Bilgisayar virüsleri bu adı bir **bilgisayarda birden fazla dosyaya "virüs bulaştırabildiği"** için aldı. Virüslü dosyalar **e-posta** yoluyla gönderildiğinde veya kullanıcılar tarafından **USB sürücüler** ya da (geçmişteki) **disketler** gibi **fiziksel medyada taşındığında diğer makinelere yayılır**. Ulusal Standartlar ve Teknoloji Enstitüsü'ne (NIST) göre, **"Brain" adlı ilk bilgisayar virüsü 1986** yılında geliştirildi. Dükkanlarından yazılım çalan müşterilerden bıkan iki kardeş, yazılım hırsızlarının disketlerinin önyükleme sektörünü etkilemesi için virüsü tasarladıklarını öne sürdüler. Diskler kopyalandığında virüs de yayılıyordu.

2. Solucanlar

Virüslerin aksine solucanların yayılması ve bulaşması için insan yardımı gerekmez: Bir kez virüs bulaştırdıktan sonra diğer makinelere yayılmak için kullanıcının yardımı olmaksızın bilgisayar ağlarını kullanırlar. E-posta programlarındaki zayıf taraflar gibi ağ güvenlik açıklarından faydalanan solucanlar, sürecin yeniden başlandığı yeni sistemlere virüs bulaştırma umuduyla kendisinin binlerce kopyasını gönderebilir. **Çoğu solucan sistem kaynaklarını "yese" ve dolayısıyla performansı düşürse de çoğu artık dosyaları çalmak veya silmek için tasarlanan kötü amaçlı "veri yükleri" içerir.**

3. Reklam Yazılımı

En yaygın internet dertlerinden biri reklam yazılımlarıdır. Bu programlar ana bilgisayarlara otomatik olarak reklam gönderir. Bilindik reklam yazılımı türleri arasında web sayfalarındaki açılır reklamlar ve genellikle "ücretsiz" yazılımlara eşlik eden program içi reklamlar yer alır. Bazı reklam yazılımları ise nispeten zararsızdır. Diğer varyantlar konumunuzla veya tarayıcı geçmişinizle ilgili bilgilere göz atmak ve ekranınızda hedefli reklamlar yayınlamak için izleme araçlarını kullanır. Reklam yazılımları kişilerin bilgisi ve onayı dahilinde yüklendiğinden bu tür programlara kötü amaçlı yazılım denemez: Bunlar genellikle "olası istenmeyen programlar" olarak tanımlanır.

4. Casus Yazılım

Casus yazılım, adından anlaşılan işi yapar: Bilgisayarınızda yaptıklarınızı takip eder. Tuş vuruşları, göz atma alışkanlıkları ve hatta oturum açma bilgileri gibi verileri toplar ve ardından genellikle siber suçlular olmak üzere üçüncü taraflara gönderir. Bilgisayarınızdaki belirli güvenlik ayarlarını da değiştirebilir veya ağ bağlantılarını kesintiye uğratabilir.

5. Fidye Yazılımı

Fidye yazılımları bilgisayarınıza virüs bulaştırır, ardından kişisel belgeler veya fotoğraflar gibi hassas verileri şifreleyip bunlar karşılığında fidye talep eder. Ödemeyi reddederseniz veriler silinir. Bazı fidye yazılımı varyantları bilgisayarınıza erişimi tamamen kilitler. Meşru emniyet teşkilatları tarafından yapıldığını iddia edebilir ve kötü bir şey yaparken yakalandığınızı söyleyebilirler. FBI'ın İnternet Suçları Şikayet Merkezi Haziran 2015'te kullanıcılardan CryptoWall adlı yaygın bir fidye yazılımı tehdidi nedeniyle 18 milyon dolarlık kayıpla ilgili şikayet aldı.

6. Bot'lar

Bot'lar belirli eylemleri otomatik olarak gerçekleştirmek için tasarlanan programlardır. Bunlar pek çok meşru amaç için kullanışlı olsa da bir kötü amaçlı yazılım türü olarak yeniden düzenlendi. **Bot'lar bir bilgisayara girdikten sonra makinenin kullanıcı onayı veya bilgisi olmadan belirli komutları yürütmesine neden olabilir. Korsanlar daha sonra ele geçirilen bilgisayarları uzaktan yönetmek, hassas verileri çalar.**

7. Rootkit'ler

Rootkit'ler bir üçüncü tarafın bilgisayara erişmesine veya bilgisayarı kontrol etmesine olanak tanır. Bu programlar, uzaktan ağ sorunlarını gidermeye çalışan BT uzmanları için kullanışlıdır, ancak kötü amaçlı hale gelmeleri kolaydır: **Bilgisayarınıza yüklendikten sonra rootkit'ler saldırganların veri çalmak veya başka kötü amaçlı yazılımlar yüklemek için makinenizin kontrolünü tamamen ele geçirmelerine olanak tanır.** Rootkit'ler fark edilmeyecek ve varlıklarını gizleyecek şekilde tasarlanır. Bu tür kötü amaçlı kodların algılanması için olası virüs bulaştırma rotalarını ortadan kaldırmak amacıyla işletim sisteminizi ve yazılımlarınızı düzenli olarak yamalayarak olağandışı davranışların manuel olarak izlenmesi gerekir.

8. Trojanlar

"Trojanlar", gerçek dosyalar veya yazılımların kılığına girerek göz önünde saklanır. Trojanlar indirilip yüklendikten sonra kurbanın bilgisi veya onayı olmadan bilgisayarda değişiklikler yapar ve kötü amaçlı yazılım etkinlikleri gerçekleştirir.

9. Hatalar

Yazılım kodlarındaki kusurlar olan hatalar bir kötü amaçlı yazılım türü değil, programcı tarafından yapılan hatalardır. Bilgisayarınız üzerinde donma, çökme veya performans düşüşü gibi zararlı etkilere neden olabilir. Güvenlik hataları ise saldırganların savunmalarınızı atlatması ve makinenize virüs bulaştırması için kolay yollar olarak iş görür. Geliştirici tarafında daha iyi güvenlik kontrolü, hataların ortadan kaldırılmasına yardımcı olur. Belirli hataları gideren yazılım yamalarını uygulamak için de önemlidir.

Efsaneler ve Gerçekler

Bilgisayar virüsleriyle ilgili çok sayıda şehir efsanesi vardır:

- **Tüm bilgisayar hata mesajları virüse işaret eder.** Bu yanlıştır. Hata mesajları kusurlu donanımlar veya yazılım hatalarından da kaynaklanıyor olabilir.
- **Virüsler ve solucanlar her zaman kullanıcı etkileşimi gerektirir.** Yanlış. Bir virüsün bilgisayara bulaşması için kodun yürütülmesi gerekir ancak bunun için kullanıcı etkileşimi gerekmez. Örneğin, kullanıcının bilgisayarında belirli güvenlik açıkları mevcutsa bir [ağ solucanı](#) otomatik olarak virüs bulaştırabilir.
- **Bilinen gönderenlerden gelen e-posta ekleri güvenlidir.** Doğru değil, çünkü bunlar virüslü olabilir ve bunları yaymak için kullanılabilir. Göndereni tanıyor olsanız bile emin olmadığınız hiçbir şeyi açmayın.
- **Antivirüs programları tüm tehditleri durdurur.** Antivirüs tedarikçileri kötü amaçlı yazılım gelişmelerini takip etmek için elinden geleni yapsa da tehditleri proaktif biçimde engellemek için özel olarak tasarlanan teknolojileri içeren kapsamlı bir internet güvenliği ürünü kullanmanız önemlidir. Elbette o zaman bile yüzde 100 güvenlik diye bir şey yoktur. Bu nedenle, saldırıya maruz kalma ihtimalinizi azaltmak için internette sağduyulu davranmanız önemlidir.
- **Virüsler bilgisayarınızda fiziksel hasara neden olabilir.** Ya kötü bir kod makinenizde aşırı ısınmaya neden oluyor veya önemli mikroçipleri yok ediyorsa? Antivirüs sağlayıcıları bu efsaneyi defalarca çürüttü. Bu tür hasarlar mümkün değildir.

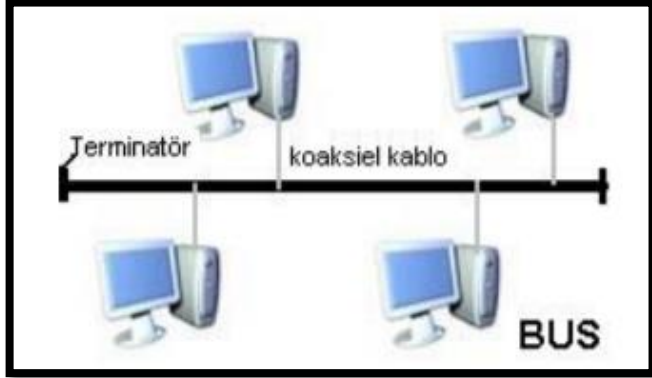
AĞ TOPOLOJİLERİ Topoloji Nedir ?

Bir ağıdaki bilgisayarların nasıl yerleşebileceğini, nasıl bağlanacağını, veri iletiminin nasıl olacağını belirleyen gene yapıdır.

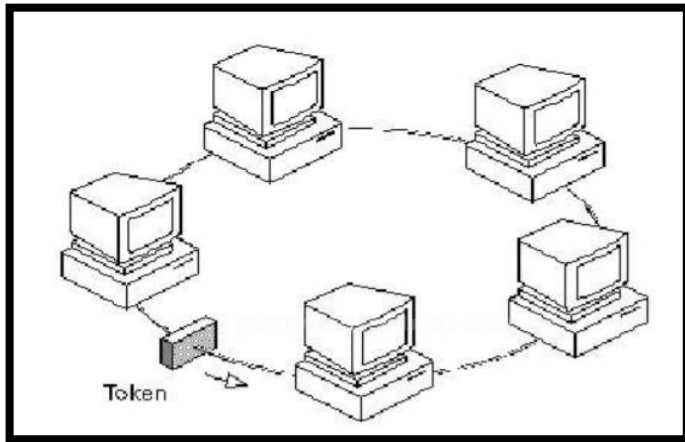
Fiziksel Topoloji : Ağın fiziksel olarak nasıl görüneceğini belirler.(Fiziksel Katman).

Mantıksal Topoloji : Bir ağıdaki veri akışının nasıl olacağını belirler.(Veri İletim Katmanı).

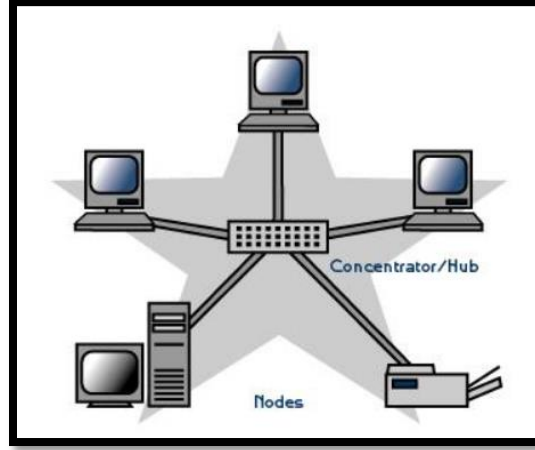
1) **Yol (Bus) Topolojisi :** Bütün makinelerin tek bir kabloya bağlı oldukları bir ağ türüdür.

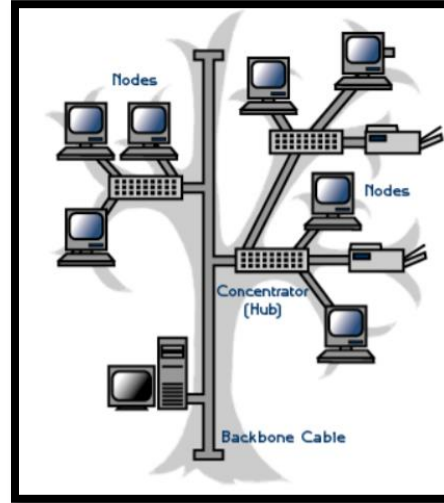
2) **Halka (Token Ring) Topolojisi:** Mantıksal bir yapı olarak ring yani halkaya benzer tüm düğümlerin birbirine bağlanması halinde oluşur

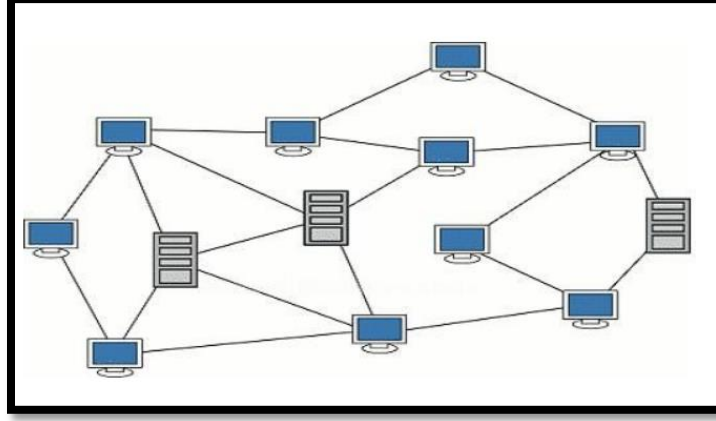
- 3) **Yıldız (Star) Topolojisi:** Tüm düğümlerin ortak bir merkeze (hub, switch) bağlanmasıdır. Arızalı cihazların tespiti bu yapıda kolay olur. Hub veya Switch denilen kutulardaki yanan ışıklara bakarak hangi makinenin bağlantı sorunu olduğu daha kolay anlaşılabilir.

- 4) **Ağaç (Tree) Topoloji:** Genellikle yıldız topolojisindeki ağları birbirine bağlamak için kullanılır. Böylece ağlar büyütülebilir. Bir ağacın dalları farklı topolojilerdeki ağları temsil eder, ağacın gövdesi ile de bunlar birbirine bağlanır.

5) **Karmaşık (Mesh) Topoloji:** Var olan her noktanın kendi aralarında birbirlerine bağlantı sağladığı çok güvenli ağ yapısıdır.

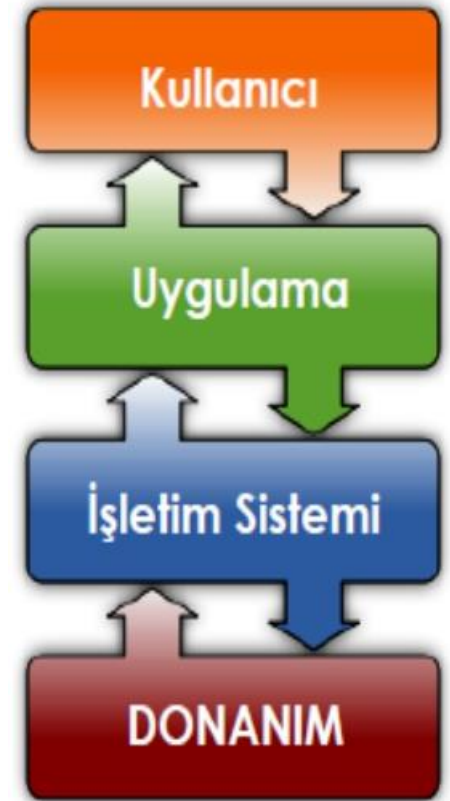

Göbek (Hub) : En basit ağ cihazlarından biridir. Kendine ait bir güç kaynağından beslenerek çalışır. Ağ sistemlerinde sinyallerinyeniden oluşturmaları ve yeniden zamanlanmasını sağlar. Kendisine bağlı olan bilgisayarlara paylaşılan bir yol sunar.

İşletim Sistemi (Operating system)

- Bilgisayar donanımlarının doğrudan denetimi ve yönetiminden, temel sistem işlemlerinden ve uygulama yazılımlarını çalıştırmaktan sorumlu olan **sistem yazılımıdır**.
- Bilgisayarın çalışmasını sağlayan temel programa işletim sistemi denir.
- İşletim sistemleri olmadan bilgisayarda herhangi bir işlem yapılamaz ve herhangi bir program çalıştırılmaz.

İşletim Sisteminin Görevleri

- Bilgisayardaki programları düzene sokar ve birbirleri ile sorunsuz çalışmasını sağlar.
- Programların kullanacakları sabit disk ve diğer araçların paylaşımını sağlar.
- Bilgisayara takılı olan tüm parçaların bir biri ile uyumlu çalışmasını sağlar.

İşletim Sistemi Örnekleri

- Unix - Unix Çeşitleri

(Ör: System V, BSD, Solaris, AIX..)

- Linux - Linux Dağıtımları

(Ör: Pardus, Ubuntu, Fedora, Debian...)

- Windows – Windows Sürümleri

(Ör: Windows 7, Windows 8, Windows 10, Windows Server 2012...)

- MacOS – MacOS/iOS Sürümleri

(Ör: OS X, IOS...)

- Android

(Ör: 2.3 Gingerbread, 4.0 Ice Cream Sandwich, 5...)

Dosya ve Dizin Kavramı

Dosya

- Bir diske (Sabit disk, disket veya CD-Rom) kayıt edilmiş bilgilere dosya adı verilir.
- Her uygulama programının (Word, Exel, AutoCAD, vb.) isminin kendine ait özel bir uzantısı vardır. Bu uzantı dosyanın hangi programa için olduğunu gösterir.
 - Word → .doc(x), ...
 - Excel → .xls(x), ...
 - PowerPoint → .ppt(x), ...
 - Access → .mdb(x), ...

Dosya ve Dizin Kavramı

Dosya

- Her dosyanın bir ismi, uzantısı, byte olarak büyüklüğü, kayıt edildiği tarihi ve saati bulunur.
- Bir klasörde (dizinde) bulunan bir dosya ile aynı ismi taşıyan ikinci bir dosya bulunamaz.
- Fakat farklı dizinler içerisinde aynı isme sahip dosyalar bulunabilir.

Dosya ve Dizin Kavramı

Klasör (Dizin)

- Bir diskte çok sayıda dosya bulunabilir, bunlar gruplandırılıp klasörler içerisinde saklanabilir.
- Klasörler içerisinde başka **alt klasörler (subdirectory)** de bulunabilir.

Dosya ve Dizin Kavramı

Klasör (Dizin)

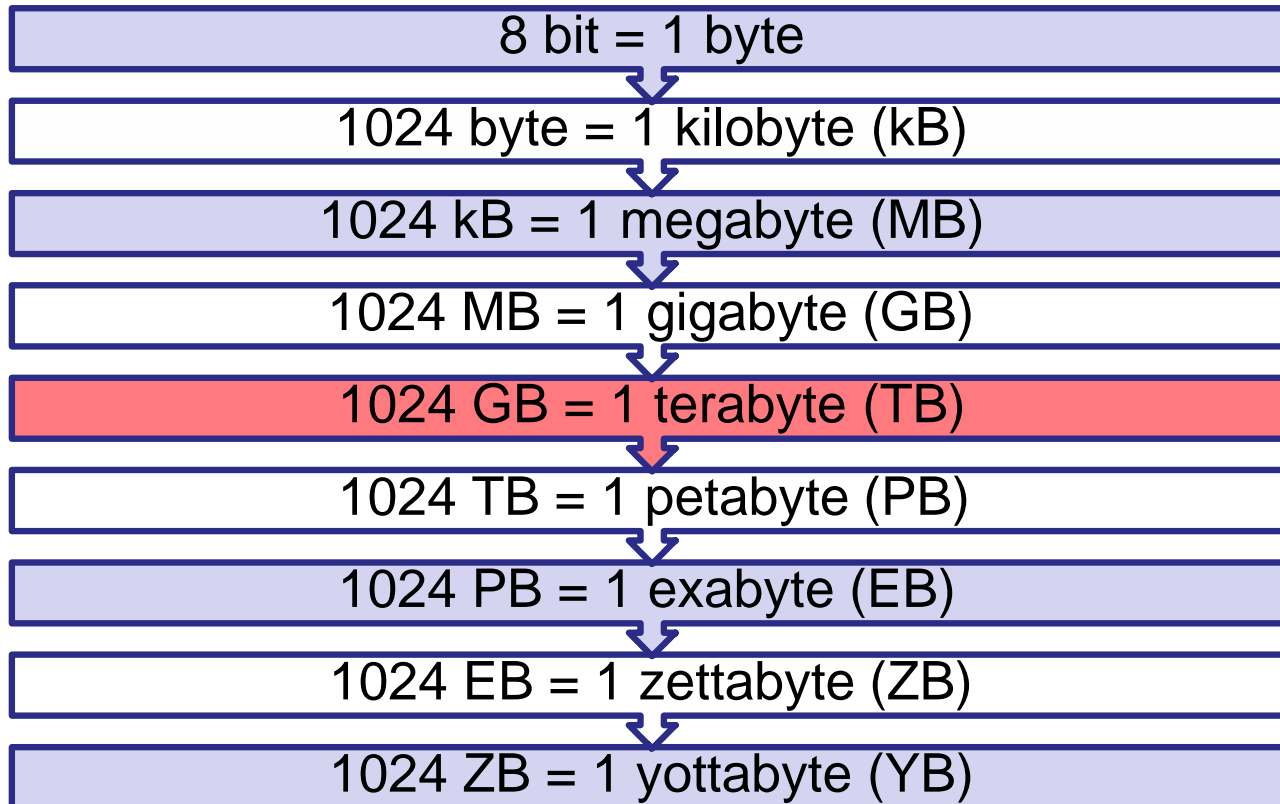
- Bir diskte en azından bir dizin olur, bu dizine de **kök dizin (root directory)** denir.
- Kök dizin bir **diskin ilk dizinidir** ve diğer dizinler veya dosyalar bu dizinin altında oluşturulur.
- Kök dizin disk formatlandığı zaman otomatik olarak oluşturulur.
- Kök dizini \ işareti ile gösterilir.
 - MyDocuments \ BOTE\ ders1

İç içe çoklu dizinler: Diskteki dosyaları düzenlemek amacı ile diskler dizinlere ayrılır.

Kapasite Birimleri

Bit = En küçük ölçü birimidir.

Bayt = 8 Bit' in yanyana gelmesiyle oluşan ölçü birimidir.

Kapasite Birimleri

Disketler 1,44 MB veri saklayabilirler.

CD'ler 700 – 800 MB veri saklayabilirler.
DVD'ler 2-3-4-16-25-50 GB veri saklayabilirler.

Sabit diskler 640-750 GB, 1-2 TB veri saklayabilirler.

USB bellek aygıtları (USB çubuk) 1 TB veri saklayabilirler.

Windows 7 İşletim Sistemi

- Windows 7 (önceden Blackcomb ve Vienna kod adlı) Microsoft Windows'un perakendeye sunmuş olduğu bir işletim sistemidir.
- Microsoft tarafından kişisel bilgisayarlar, masaüstü, dizüstü, netbooklar, Tablet PC ve media center bilgisayarlarda kullanılmak için çıkan bir işletim sistemidir.
- 22 Ekim 2009 tarihinde piyasaya sürülmüştür.

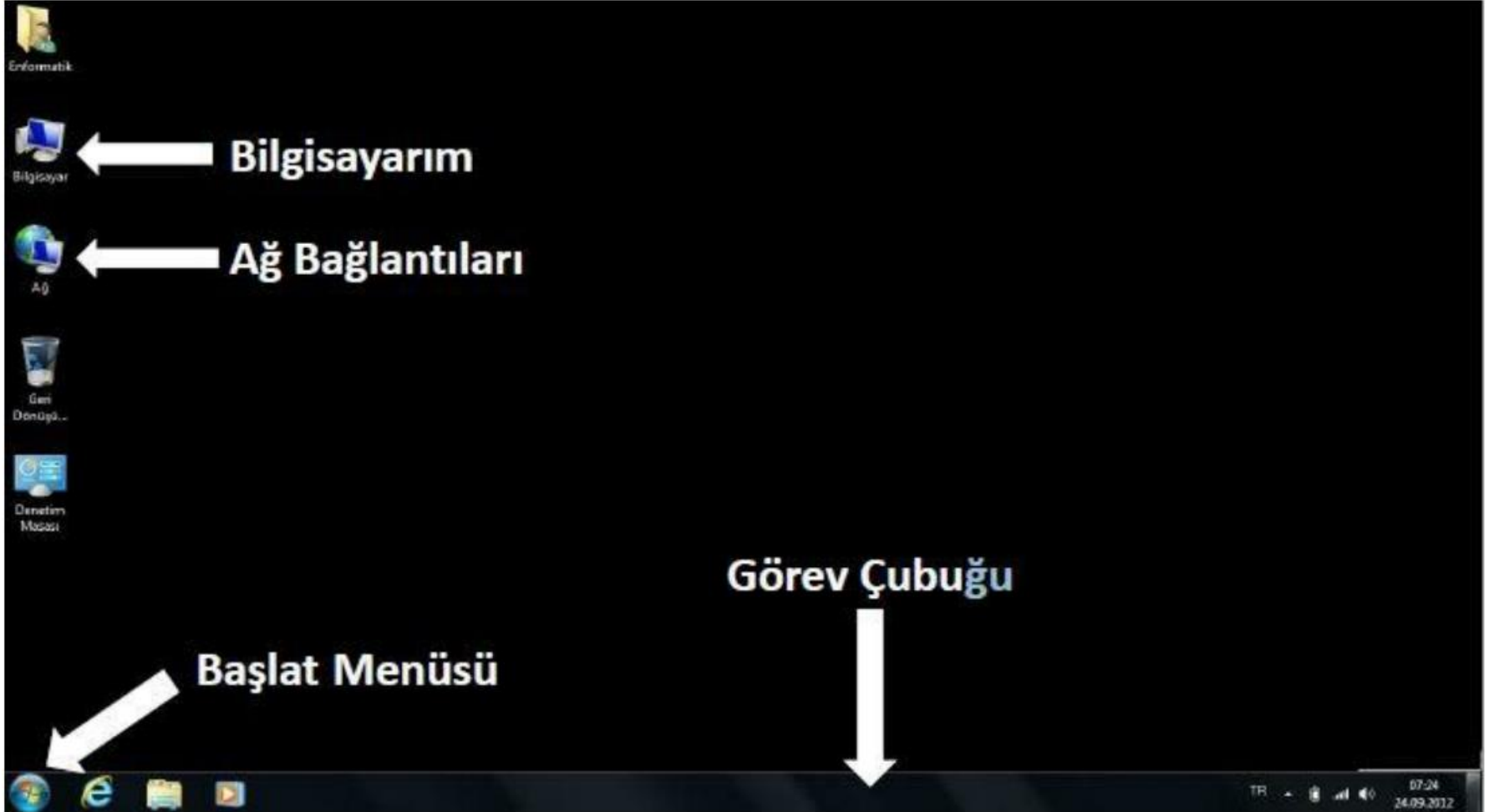

Windows 7 İşletim Sistemi

- Gelişmiş Görev Çubuğu ile uygulamalar arasında geçiş yapmak mümkün olurken; yeni araç çubuğu ile yazılımlar ve belgeler arasında daha rahat ve hızlı bir şekilde dolaşmak mümkün olabilmektedir.
- Windows 7 ile kullanılmaya başlayan Windows Aero özellikleri, temiz bir masaüstü ve daha az uyarı ekranı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Masaüstü

Başlat Menüsü

- Başlat menüsü, bilgisayar programlarınıza, klasörlerinize ve ayarlarınıza ana giriş kapısıdır.
- Lokanta menüsüne benzer şekilde liste seçenekleri sunduğundan menü olarak adlandırılmaktadır.
- "Başlat" adından da anlaşılacağı gibi, genellikle öğeleri başlatmak veya açmak için gittiğiniz yerdir.

Başlat Menüsü

Başlat Menüsü;

- Program başlatma
- Yaygın olarak kullanılan klasörleri açma
- Dosyaları, klasörleri ve programları arama
- Bilgisayar ayarlarını düzenleme
- Windows İşletim sistemiyle ilgili yardım alma
- Bilgisayarı kapatma
- Windows'da oturum kapatma veya farklı bir kullanıcı hesabına geçiş yapma

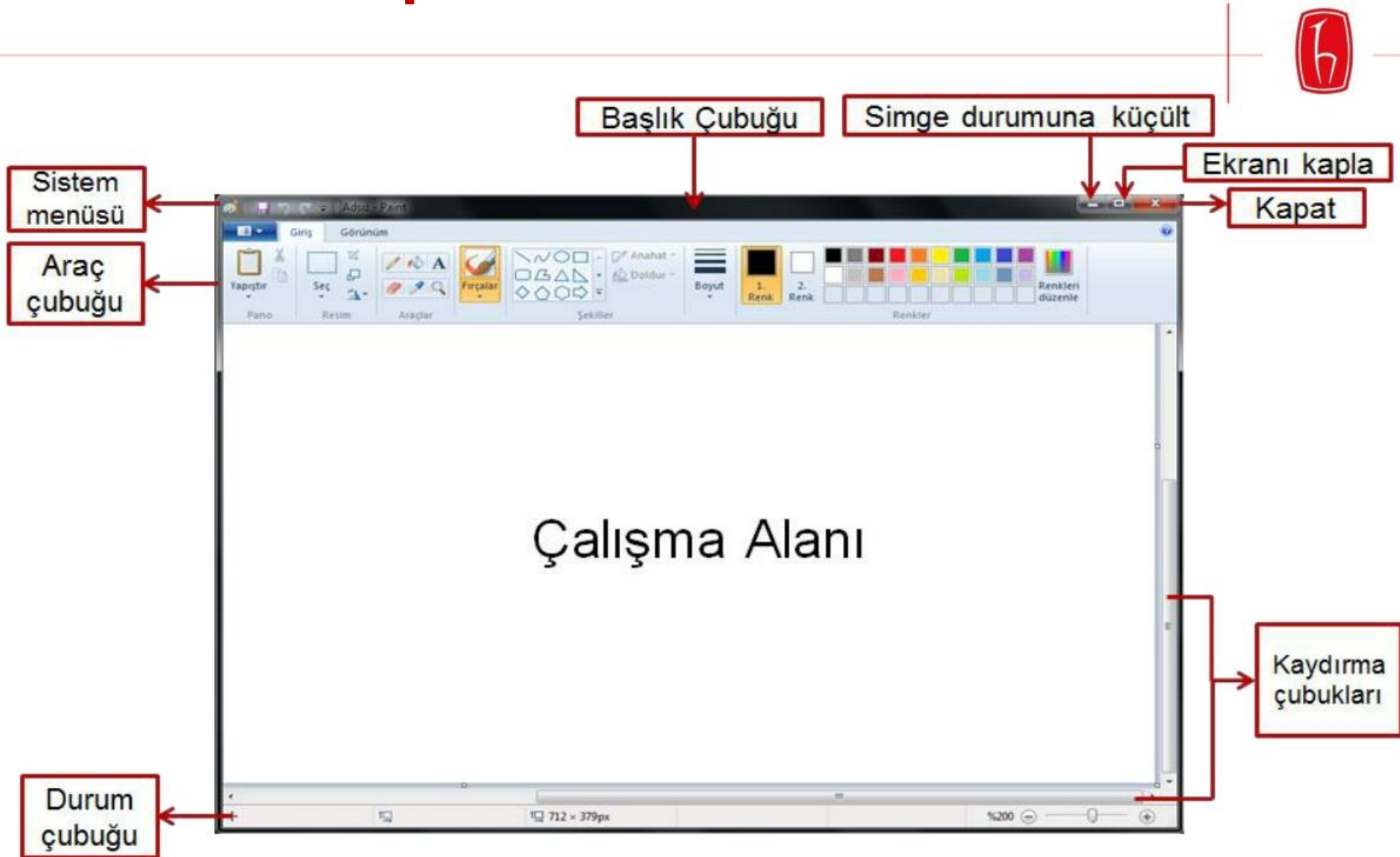
işlemlerinde kullanılabilmektedir.

Görev Çubuğu

- Görev çubuğu uygulamalar arasında hızlı bir geçiş imkanı vermekte ve uygulamaları tek bir ekrandan yönetebilmeyi sağlamaktadır.
- En önemli özelliklerini;
 - Sıçrama listeleri
 - Sabitleme
 - Canlı görev çubuğu ön izlemelerişeklinde sıralayabiliriz.

Pencere Yapısı

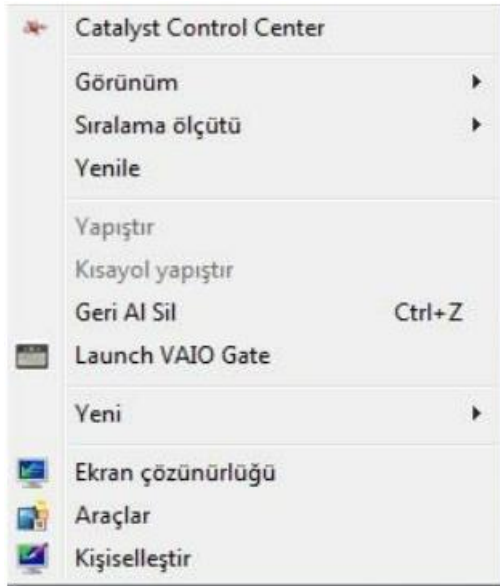

Windows'u Kişiselleştirmek

- Masaüstünü Kişiselleştirmek
- Görev Çubuğunu Kişiselleştirmek
- Başlat Menüsünü Kişiselleştirmek

Masaüstünü Kişiselleştirmek

- Başlat Menüsü – Denetim Masası – Görünüm ve Kişiselleştirme
- Masaüstünde iken sağ fare tuşuna basılıp açılan kısayol menüsünden "*Kişiselleştir*" seçeneği seçilir.

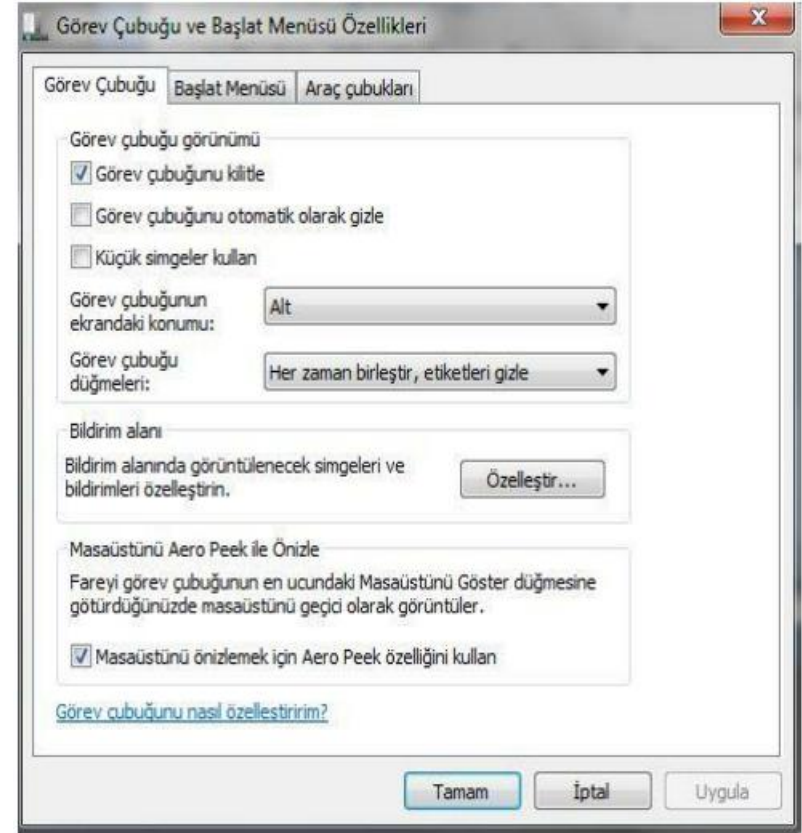
Masaüstünü Kişiselleştirmek

Bu pencere kullanılarak;

- Ekran koruyucu değiştirilir,
- Ekran çözünürlüğü değiştirilir,
- Yazı tipi değiştirilir,
- Renk ayarları değiştirilir,
- Masaüstü arka plan slayt gösterisi oluşturulur.

Görev Çubuğunu Kişiselleştirmek

- Başlat Menüsü – Denetim Masası – Görünüm ve Kişiselleştirme – Görev Çubuğu ve Başlat Menüsü
- Görev çubuğu üzerinde iken sağ fare tuşuna basılıp açılan kısayol menüsünden "*Özellikler*" seçeneği seçilir.

Görev Çubuğunu Kişiselleştirmek

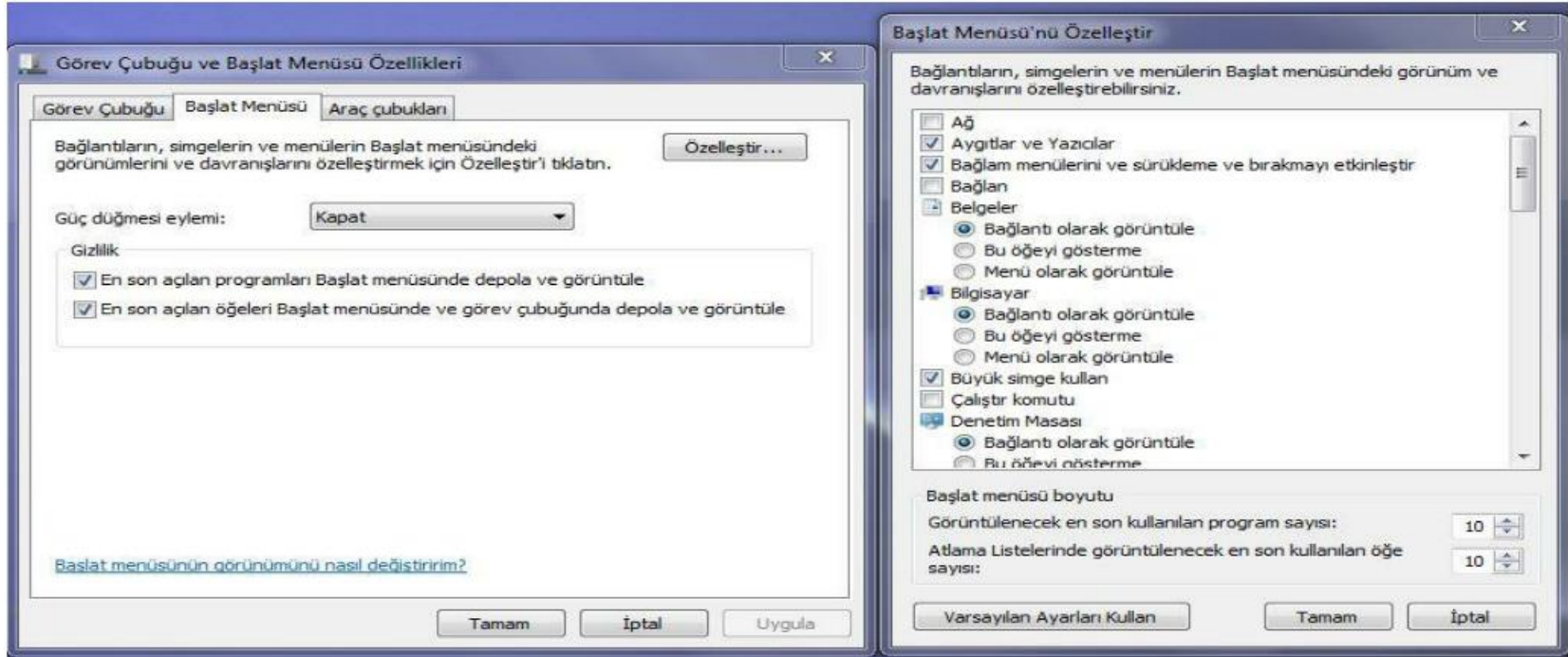
Bu pencere kullanılarak görev çubuğu;

- Gizlenir,
- Gösterilir,
- Kilitlenir,
- Ekranın sol, sağ, alt veya üstüne taşınır,
- Görev çubuğunda bulunan düğmeler farklı durumlara göre özelleştirilebilir,
- Simgelerin bildirim alanında görüntülenme şekli değiştirilir,
- «Aero peek» özelliği açılıp, kapatılabilir.

Başlat Menüsünü Kişiselleştirmek

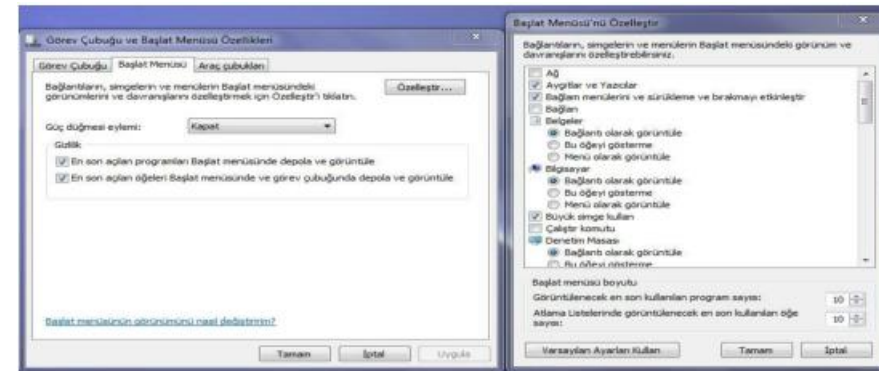
- Başlat Menüsü – Denetim Masası – Görünüm ve Kişiselleştirme – Görev Çubuğu ve Başlat Menüsü
- Görev çubuğu üzerinde iken sağ fare tuşuna basılıp açılan kısayol menüsünden "Özellikler" seçeneği seçilir.

Başlat Menüsünü Kişiselleştirmek

Bu pencere kullanılarak;

- "Özelleştir" düğmesi ile bağlantıların, simgelerin ve menülerin görünüm ve davranışları özelleştirilir,
- Güç düğmesinin varsayılan olarak hangi işlevi (Uyku, Kapat, Kilit, Yeniden Başlat vb.) yerine getireceği seçilir,
- Son açılan programların başlat menüsünde depolanması için seçenek seçilir,
- Son açılan öğelerin başlat menüsünde depolanması için seçenek seçilir.

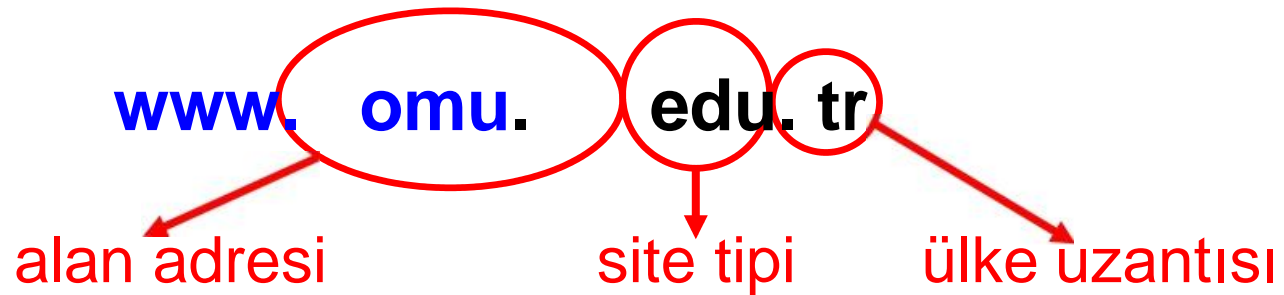

İnternet ve Web nedir? Farkı Nedir?

- **İnternet**, dünya genelindeki bilgisayar ağlarını ve kurumsal bilgisayar sistemlerini birbirine bağlayan elektronik iletişim ağıdır.
- **World Wide Web** (kısaca **www** veya web), birbiriyle bağlantılı, İnternet üzerinde çalışan ve "www" ile başlayan adreslerdeki sayfaların görüntülenmesini sağlayan servistir.
- İnternet ve web terimleri aynı olguyu tanımlamaz.
Zira web sadece internet üzerinde çalışan bir servistir.

İnternet Adresleri ve Özellikleri

- Alan adresleri bir «IP» adresine denk gelir.

Ülke Uzantıları

- **tr** : Türkiye,
- **fr** : Fransa,
- **uk** : İngiltere,
- **ca** : Kanada,
- **ru** : Rusya,
- **id** : Endonezya,
- **nl** : Hollanda,
- **de** : Almanya,
- **fr** : Fransa,
- **il** : İsrail,
- **no** : Norveç,
- **se** : İsveç,
- **fi** : Finlandiya,
- **gr** : Yunanistan,
- **hr** : Hırvatistan,
- **br** : Brezilya,
- **bg** : Bulgaristan, vb.

İnternet Site Tipleri

İnternet sitelerinin adres çubuklarına baktığımızda bu adreslerin sonlarından bazı ekler olduğunuzu görürüz. Bunlar;

- gov : Hükümet kuruluşları
- edu : Eğitim kurumları (üniversiteler gibi)
- org : Ticari olmayan, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar
- com : Ticari kuruluşlar
- mil : Askeri kuruluşlar
- net : Servis sunucuları
- ac : Akademik kuruluşlar
- int : Uluslararası organizasyonlar, kuruluşlar
- ftp : FTP Arşiv sitesi (ön ek)

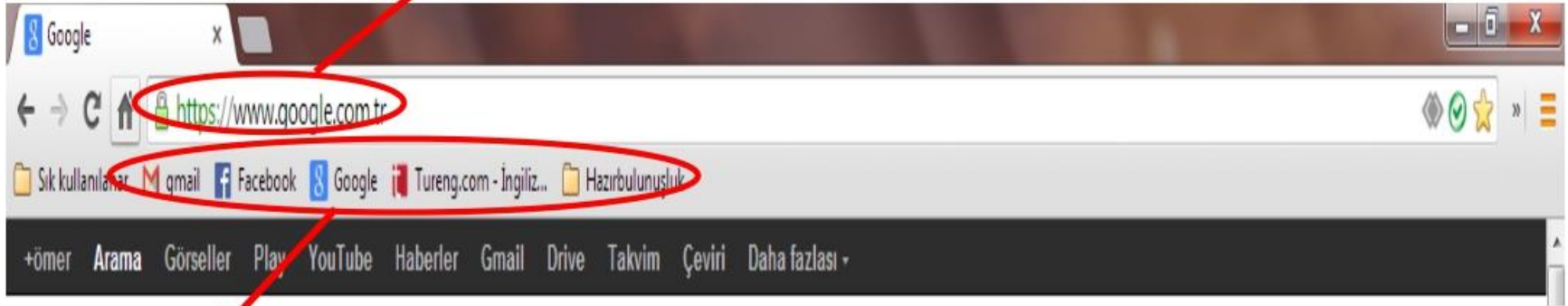
Web Tarayıcılar ve Çeşitleri

Web tarayıcısı istediğiniz Web sayfalarını indirip açan, internetteki Web sunucularıyla iletişim kurmak için bilgisayarımızda çalışan bir programdır.

Web Tarayıcılar ve Özellikler

Adres Çubuğu: Erişmek istediğimiz adresi buraya yazarız.

Web tarayıcılar sayesinde favori sayfalarımızı saklayıp daha sonra ziyaret edebiliriz.

Arama Motoru Nedir?

- Arama motoru, İnternet üzerinde bulunan içeriği aramak için kullanılan bir mekanizmadır.

Neden bir arama motoruna ihtiyaç duyarız ? ? ?

- Günümüzde web sitesi sayısı çok yüksek rakamlara ulaşmıştır bu nedenle kullanıcılar hangi içeriğin hangi sitede bulunduğunu bilmeleri imkansız hale gelmiştir.

Arama Motoru Çeşitleri

Günlük hayatınızda hangi arama motorlarını kullanıyorsunuz?

Yandex
bing™

YAHOO!
Google™

Google

- Google dünyanın en büyük arama motorlarından birinin ve geliştiricisi olan şirketin adıdır.

Google'ın Verdiği Hizmetler:

Google Mail

<http://gmail.google.com>

Google ajanda

<http://www.google.com/calendar/render>

Google ofis desteği

<http://docs.google.com>

Harita ve uydu görüntüleri

<http://maps.google.com>

E-posta grubu hizmeti

<http://groups.google.com>

Akademik makaleleri, kitap bilgilerini ve göndermeleri arama motoru

<http://scholar.google.com>

Basılı kitaplar arama motoru

[motoruhttp://books.google.com](http://books.google.com)

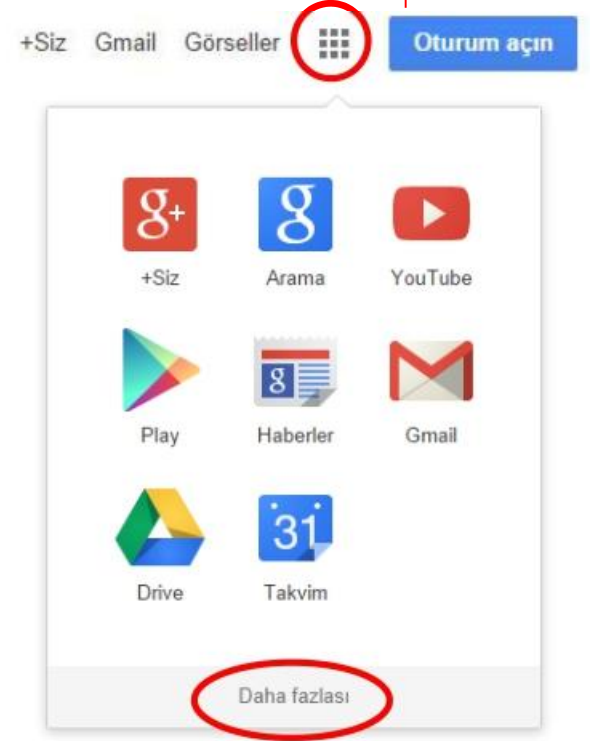
Video arama motoru

<http://video.google.com>

Resim, fotoğraf, grafik, çizim arama motoru

<http://images.google.com>

Google'ın Verdiği Hizmetler

Arama Motorlarının Özellikleri

- Arama motorlarında önce gelen sayfalar arama kriteriyle daha fazla ilişkilidir.
- Arama motorları bireylerin sorgularını bireyin bulunduğu konum ve daha önceki sorgularına göre özelleştirir.

Arama Motorlarında Nasıl Arama Yapılır?

- Bütün arama motorlarının orta kısmında bir yazı alanı bulunur. Bu alana hakkında bilgi aranan kelime veya kelimeler yazılır.
- Örneğin; Ankara'daki sinemalar hakkında bilgi edinmek isteniyorsa Ankara ve sinemalar yazılır.

Arama Motorlarında Nasıl Arama Yapılır?

- Bir kaç püf nokta...

- Arama motorlarında eğer, örnek olarak, Ankara sinema yazılırsa hem sadece Ankara hem de sadece sinema ile ilgili bilgiler de gelir.
- Eğer sadece Ankara'daki sinemalarla ilgili sitelere erişmek isteniyorsa «ankara sinema» yazılır.

Arama Motorlarında Nasıl Arama Yapılır?

- Bir kaç püf nokta...

- Eğer Ankara'daki sinemalar arasından Cepa'daki sinemaları istenmiyorsa «Ankara sinema» –Cepa yazılabilir.
- Eğer Ankara'daki sinemalarının görselleri isteniyorsa sorgu görseller kısmı kullanılarak yapılır.

Hacettepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi

**2015-2016 Eğitim-Öğretim yılı
Güz Döneminden itibaren
Türk Dili TKD101 ve TKD103 dersleri
uzaktan eğitimle verilmeye başlanacaktır.**

<https://hacettepe.blackboard.edu.tr>

Güncel Duyurular

Rektörlük Duyuruları

- 2015 ÖSYS ile üniversitemize yerleşen adayların yapacakları işlemler hakkında
24.07.2015
- Üniversitemiz barınma birimlerine öğrenci başvuruları başlamıştır. Başvuru yapmak için tıklayın.
30.07.2015
- 2 Eylül 2015 tarihinde saat 14:00'da yapılacak Üniversitemiz Senato Toplantısı ve 15:00'da yapılacak Üniversitemiz Yönetim Kurulu Toplantısı internet TV üzerinden yayınlanacaktır.
31.08.2015
- Enstitü Müdür Ataması
26.08.2015
- Üniversitemiz Otomobil ve Motor Sporları Topluluğu ile Araştırma Geliştirme Topluluğu'nun ortaklaşa tasarladığı Formula Aracı HUR01, 8-12 Temmuz 2015 tarihlerinde İngiltere'nin Silverstone Formula 1 pistinde gerçekleşen yarışmada mühendislik tasarımı kategorisinde üçüncülük kazanmıştır.
24.08.2015
- Hastane Bilgi Yönetim Sistemi yazılımına UpToDate Anywhere klinik karar destek sistemi entegrasyonu tamamlanmıştır.
19.08.2015
- Merkez Müdür Ataması
19.08.2015
- Merkez Müdür Ataması
19.08.2015

HEPSİNİ GÖSTER

E-Hizmetler

- E-Posta
- Akademik Envanter Sistemi(AES)
- BİDB Portalı
- HÜ Yönetim Sistemleri
- Personel Arama
- Telefon Rehberi
- Hacettepe 360° Sanal Tur
- Açık Ders Malzemeleri
- Hacettepe Uzaktan Eğitim
- İnternet TV
- Bilgi Edinme

Hacettepe'de Bu Hafta

Hızlı Erişim

- Tanıtım
- Akademik Takvim
- Bologna Süreci
- Diploma Eki
- Ders Kataloğu/AKTS Bilgi Paketi
- Hacettepe Üniversitesi Hastaneleri
- Kütüphane
- Hacettepe Üniversitesi Yönetim El Kitabı
- Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü
- Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı
- Yaşam Boyu Öğrenme Merkezi
- Kültür ve Sanat
- İktisadi İşletmeler Müdürlüğü
- Kitap Satış Ofisi
- Bilimsel Ortaklık

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kütüphaneleri

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı

[HAKKIMIZDA](#) [HİZMETLER](#) [KALİTE](#) [BİRİMLER](#) [E-KAYNAKLAR](#) [KATALOG TARAMA](#) [İLETİŞİM](#)

E-Kaynaklar (9)

- E - Gazeteler(Türk Basını)
- Tüm Kaynaklarda Arama
- E - Dergiler
- E - Kitaplar
- Türkçe Veri Tabanları
- E - Tezler
- Abone Veritabanları
- Kampüs Dışı Erişim
- Türkiye Akademik Arşivi

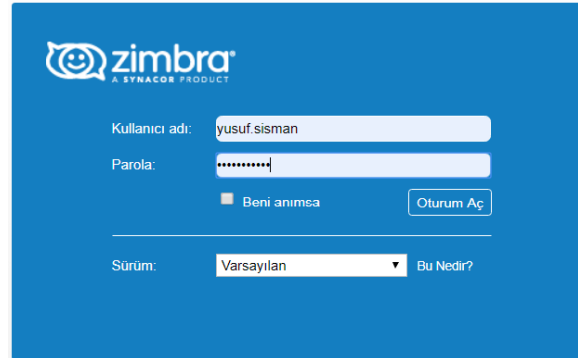

SPRINGER E-BOOK COLLECTION

09 Ara 2019
IMF e-Library veritabanı
Tüm Haberler & Duyurular

kutuphane.omu.edu.tr/projeler/e-kitaplar# İlk kitaplara SpringerLink üzerinden erişim sağlanmaktadır. 2008, 2013 ve 2017 ve 2018 tarihli kitaplar tam metin

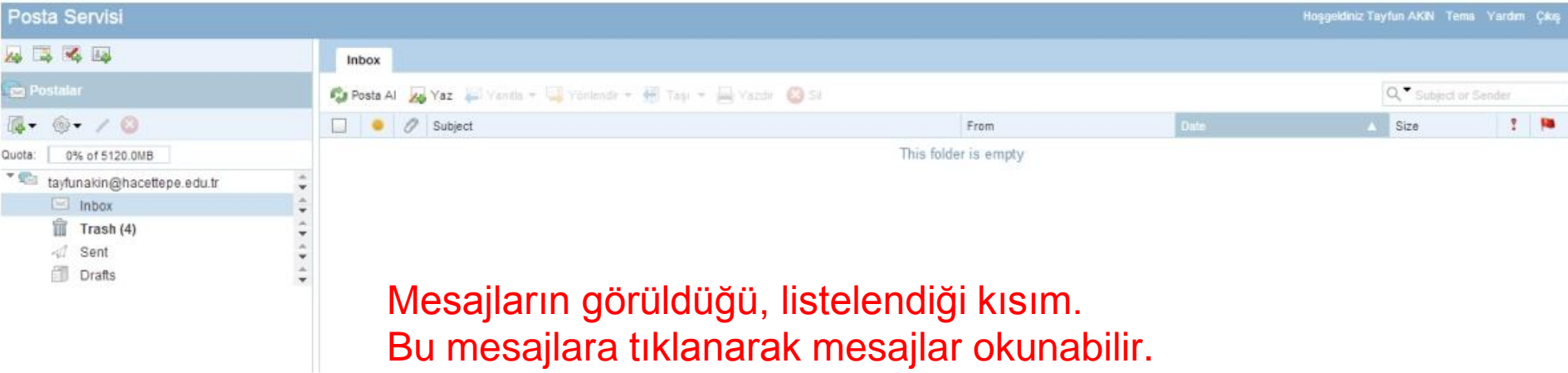
Ondokuz Mayıs E-Posta Hesabı

- Hepinizin birer tane Ondokuz Mayıs uzantılı e-posta adresi var.
- Eğer yoksa Bilgi İşlem Dairesi ile iletişime geçin.
- Bu adres bazı durumlarda gerekecektir.
- E-posta hesabınıza ulaşmak için Hacettepe Ana sayfasını ziyaret ediniz.

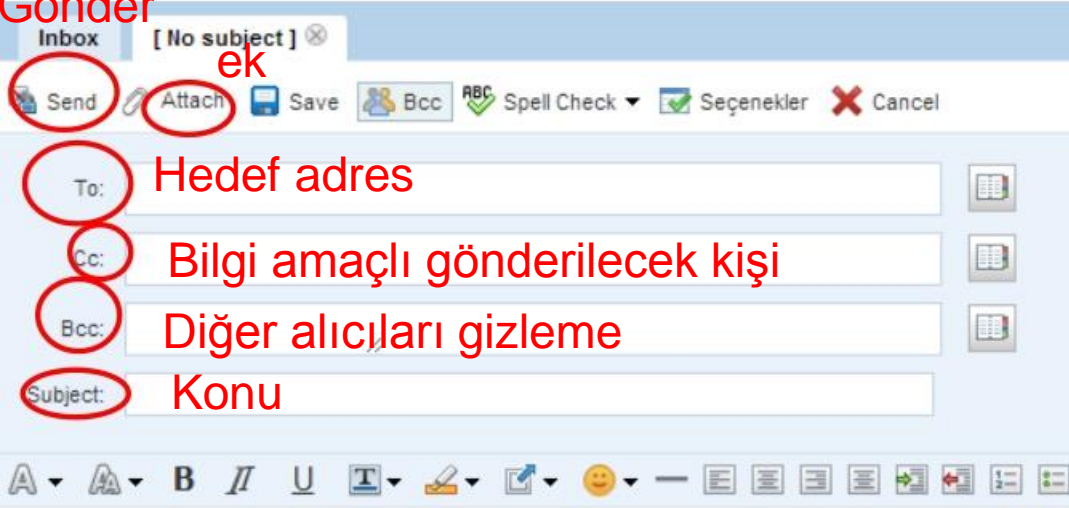
The image shows a Zimbra login interface on a blue background. At the top left is the Zimbra logo with the text "A SYNACOR PRODUCT". Below the logo are two input fields: "Kullanıcı adı:" with the text "yusuf.sisman" and "Parola:" with a masked password "*****". To the right of the password field is a checkbox labeled "Beni anımsa" and a button labeled "Oturum Aç". Below these fields is a "Sürüm:" label followed by a dropdown menu showing "Varsayılan" and a link "Bu Nedir?".

E-Posta Hesabı Kullanımı

E-Posta Gönderme

Gönder

The screenshot shows an email composition window. The 'Inbox' tab is selected. The subject line is '[No subject]'. The 'Send' button is circled in red. The 'Attach' button is circled in red and labeled 'ek' in red. The 'Save' button is circled in red. The 'Bcc' button is circled in red. The 'Spell Check' button is circled in red. The 'Seçenekler' button is circled in red. The 'Cancel' button is circled in red. The 'To:' field is circled in red and labeled 'Hedef adres' in red. The 'Cc:' field is circled in red and labeled 'Bilgi amaçlı gönderilecek kişi' in red. The 'Bcc:' field is circled in red and labeled 'Diğer alıcıları gizleme' in red. The 'Subject:' field is circled in red and labeled 'Konu' in red. The 'Send' button is circled in red. The 'Attach' button is circled in red and labeled 'ek' in red. The 'Save' button is circled in red. The 'Bcc' button is circled in red. The 'Spell Check' button is circled in red. The 'Seçenekler' button is circled in red. The 'Cancel' button is circled in red. The 'To:' field is circled in red and labeled 'Hedef adres' in red. The 'Cc:' field is circled in red and labeled 'Bilgi amaçlı gönderilecek kişi' in red. The 'Bcc:' field is circled in red and labeled 'Diğer alıcıları gizleme' in red. The 'Subject:' field is circled in red and labeled 'Konu' in red.

İçerik

- To (Kime) kısmına, e-posta gönderilmek istenen **adres** yazılır.
- Birden fazla alıcıya e-posta gönderilmek istendiği durumda herhangi bir alıcının diğer alıcılarının e-posta adreslerini **görmemesi** için **Bcc** kısmı kullanılır
- Konu kısmına e-postanın **başlığı** yazılır.
- Ortadaki geniş kısma, e-postanın **içeriği** yazılır.
- Eğer e-postaya bir **ek** konulacaksa **iliştir** kısmı kullanılır.
- Mesaj tamamlandıktan sonra **gönder** butonuna basılır.

OMÜ UZAKTAN EĞİTİM PORTAL GİRİŞİ

http://uzem.omu.edu.tr E-mail: irtibat@uzem.omu.edu.tr

f t G+

UZEM | ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
UZAKTAN EĞİTİM MERKEZİ

Kullanıcı Adı Şifreniz >

Kullanıcı adı veya şifrenizi mi unuttunuz?

OMÜ UZEM Eğitim Portalı

Dersleri ara

Canlı Dersler Artık Eğitim Portalında!

GOOGLE ARAMA MOTORUNA VEZİRKÖPRÜ MYO YAZIYORSUNUZ VE OKUL SİTEMİZE GİRİYORSUNUZ. ÖĞRENCİLİKLE ALAKALI TÜM İŞLEMLER ÖĞRENCİ SEKMESİNİN ALTINDADIR. BELGELER-FORMLAR, SINAV TAKVİMLERİ, DERS PROGRAMLARI VS.

[Ara](#)

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Vezirköprü Meslek Yüksekokulu

[Anasayfa](#) | [Omü E-Posta](#) | [UBS Giriş](#) | [Rehber](#) | [İletişim](#) | [English](#)

0362 647 0246
0362 312 1919/1795

vezirkoprummyo@omu.edu.tr

[ANASAYFA](#)[YÜKSEKOKULUMUZ](#)[AKADEMİK](#)[ÖĞRENCİ](#)[MEZUN](#)[KALİTE](#)[O.M.Ü.](#)[İLETİSİM](#)[S.S.S.](#)[Öğrenci Bilgi Sistemi \(ÖBYS\)](#)[Ders Programları](#)[Sınav Programları](#)[Akademik Takvim](#)[Staj İşlemleri](#)[Genel İstek Formu](#)[Yatay Geçiş - Özel Öğrenci](#)[Danışman Listesi](#)[Ders İçerikleri](#)[Başvuru ve Kayıt İşlemleri](#)[Başvuru Formları](#)

BİLGISAYAR TEKNOLOJİLERİ

GOOGLE ARAMA MOTORUNA OMÜ ÖĞRENCİ GİRİŞİ YAZIYORSUNUZ, ÖĞRENCİ NUMARANIZIN BAŞ KISMINA O HARFİNİ YAZIYORSUNUZ VE ŞİFRENİZİ GİRİYORSUNUZ. DERS SEÇME, TARNKRİPTE BAKMA, DERS NOTLARININ PUANLARINA VS. İŞLEMLERİNİ BU SAYFADAN YAPIYORSUNUZ.

Giriş

Kullanıcı Adı :

Şifre:

Giriş

[Şifremi hatırlamıyorum](#)

[İlk şifrenizi oluşturmak için tıklayınız.](#)

ÜNİ 101-Üniversite Yaşamına Giriş Dersi

«Bilgisayar Okuryazarlığı» Bileşeni Sorumluları

KAYNAKÇA

- Prof. Dr. Süleyman Sadi SEFEROĞLU
- Arş. Gör. Buket TAŞKIN
- Arş. Gör. Mehmet TEMİZKAN
- Arş. Gör. Muhittin ŞAHİN
- Arş. Gör. Ömer DEMİR
- Arş. Gör. Sinan KESKİN
- Arş. Gör. Tayfun AKIN
- <http://web.iku.edu.tr/~tkaynas/bgpp.pdf>

Hacettepe Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü